

20è concurs literari

Relats de Dones

3r concurs de

Còmics per la Igualtat

OBRES GUANYADORES 2020

**Dia
Internacional
de les Dones**

**Dia Internacional
de les Dones**

RELATS DE DONES

20è concurs literari i 3r concurs de còmic

La presència de les dones en les arts és fonamental per tenir una cultura realment universal, que no mostri únicament la realitat percebuda des dels cossos masculins. En la participació de les dones en les diferents disciplines artístiques hi trobem un front de batalla fonamental per a la inserció de les dones en la societat i en la cultura.

En el cas de la literatura, ha estat i segueix sent clau que les dones hi siguin presents; que ho siguin com a autores, com les artistes que activament hi fan aportacions de valor. En alguns casos, he fet l'exercici de preguntar a algú qui era el seu autor o autora preferit. Pocs cops era una dona, i especialment en el cas dels homes. No és un fet casual, ja que durant molts anys s'han catalogat totes aquelles obres escrites per dones com a obres escrites per a dones, suposant que aquells temes dels quals parla el sexe femení només interessin a les mateixes dones. En cap cas es planteja el fet a l'inrevés: que allò que escriuen els homes tingui interès només per als homes, perquè s'hi pressuposa vocació d'universalitat.

Amb la promoció dels concursos per a dones autores, volem fomentar la seva visibilitat com a autores capaces de fer obres valuoses i amb interès per a tothom. És per això que, si bé aquests relats són escrits per dones, aquest premi fa visibles obres amb interès i valor per a tota la societat i per a tot tipus de lectores i lectors.

Esperem que les gaudiu com ho hem fet nosaltres.

Carla Aguilar-Cunill

Primera tinenta d'alcalde,
consellera delegada en feminismes i LGTBIQ+

Parpellejo seguit en les profunditats de la foscor que m'envolta. De vegades, despertar-me sembla un regal, i d'altres, un malson sense fi.

Amb l'espelma a la mà per no despertar ningú, arrossego les espadenyes una darrere l'altra fins a la cuina. He de preparar l'esmorzar al meu marit abans no es llevi. Arribo al meu destí i encenc la ràdio. Estan emetent el programa per excel·lència de les dones. Com comportar-se, com vestir, com pensar. Sempre callades per no molestar els homes després d'un dur dia de feina. Arrugo el nas a la vegada que trec la font d'energia al so que em pertorba. Prou. Ja n'hi ha hagut prou. No arribo a comprendre per què ell sí que pot treballar fora de casa i jo no. L'he de servir. He nascut dona. He d'estar callada si ell ve de treballar. No puc tenir «desitjos o pensaments impurs». Qualsevol comentari sobre el meu marit fora de casa fa que hom em miri com si fos follia. Miro enrere i recordo quan era jove, tothom que em coneixia repetia el mateix: «Ai, pobrissona, encara no s'ha casat...». Dia rere dia desitjant casar-me perquè, com deia el meu pare «El que et farà més feliç serà complaure un home». Avui sé que no tenia raó perquè no soc feliç. Serveixo un home i no en soc pas, de feliç.

Als meus timpans hi arriba el suau plor d'una criatura. És ella. Ella ho val tot. Ella serà capaç de gaudir dels drets que té el seu pare, ho sé. Abans de tenir temps d'arribar a la seva habitació a les palpentes, el plor s'ofega. S'ha adormit un altre cop. Prenc una decisió. Una llibreta, un bolígraf i milers de pensaments. Tot per ella.

Torno a la cuina i faig l'esmorzar en silenci, en un silenci ensordidor.

Anys de desús amagat rere quilograms de roba vella, llençols i mantes engrogueixen els meus

fulls. La meva tapa ja està desgastada, però les paraules del meu interior encara criden avui dia. Unes mans suaus em toquen per primera vegada des que van tancar amb clau l'armari, on jeia a soplug de mirades indiscretes. La persona a qui corresponen les mans m'aixeca acaronent el vellut de la meva solapa, amb aquells ulls cafè que feia tant que no veia. Però aquells ulls ja no hi són, són uns altres, encara que semblants. M'obre i inicia el passeig per les lletres que m'omplen, amb una petita llàgrima brollant des del seu iris. Ella passa les meves pàgines amb fam feroç d'experiències de la seva mare. Amb un sotrac sento el dur recolzament de la taula que feia temps que enyorava. La seva pupil·la reflecteix la seva crua veritat, mentre la tinta nova flueix damunt els fulls vells, colant-se per racons insondables de la meva ànima. Ella ha viscut anys igual que la seva mare, anys de silenci, anys de servitud i després, amb molt d'esforç, una mica de llibertat. Llibertat per poder educar-se. Llibertat per poder decidir si casar-se o no. Llibertat per parlar. Llibertat per cridar. Llibertat per tenir «desitjos o pensaments impurs». Però els seus ulls han vist els crims més atroços. Dones mortes, dones plenes de sang, de llàgrimes, de por, de tristesa i dolor. Plenes de ganes de volar, però amb ales arrencades. I ella besa el front de la filla que té els ulls cafè de la seva àvia.

Parpellejo seguit en les profunditats de la foscor que m'envolta. A vegades, despertar-me sembla un regal, i d'altres, un malson sense fi. Arrugo els llençols als meus peus a la vegada que la meva mà toca una superfície que ahir a la nit no hi era. M'assec i els meus ulls perceben l'esmorzar que cada matí prepara la meva parella per a mi. Surto de casa quan encara és fosc i miro enrere, i a cada costat, oprimint amb força les claus. Faig tanta força que el ferro em marca la pell. No hi ha ningú, tot tranquil. Arribo a la feina a temps i em preparo per a

una jornada de feina dura. A la tarda, arribo a casa i una notificació del banc em comunica que la meva empresa ja m'ha transferit el sou mensual. Com sempre, 100 euros més baix que els meus companys. He nascut dona. Al televisor, els casos de desaparegudes i mortes se succeeixen. Una morta, dues mortes. Una desapareguda, dues. Una maltractada, dues. Recordo. Un blau a l'ull de la meva mare, dos. Un tall a la seva cuixa, dos. Una ferida. Una filla horroritzada. Un noi amb esperances renovades. Una filla forta. Una nova vida. Em dirigeixo a la meva habitació, on trobo el meu marit descansant al llit, que de seguida es lleva a fer-me un petó i pessigolles. Al final, les pessigolles deriven cap a altres jocs i jo sé que ara ja puc tenir «desitjos o pensaments impurs» sense que ningú em miri tan malament com a la meva àvia. Entre els llençols, mentre el meu marit m'acarona l'esquena, arribo a agafar el vell llibre de vellut. Ella ja protestava, en silenci; ella era forta i sabia que la meva mare seria forta. I ho va ser. Va aixecar les ales davant del meu pare. Ell va provar de tallar-les-hi amb un ganivet. Però ella no es deixà arrencar ni les plomes. I volà.

—Cel, demà és 8 de març.

Les meves orelles senten la veu suau del meu marit.

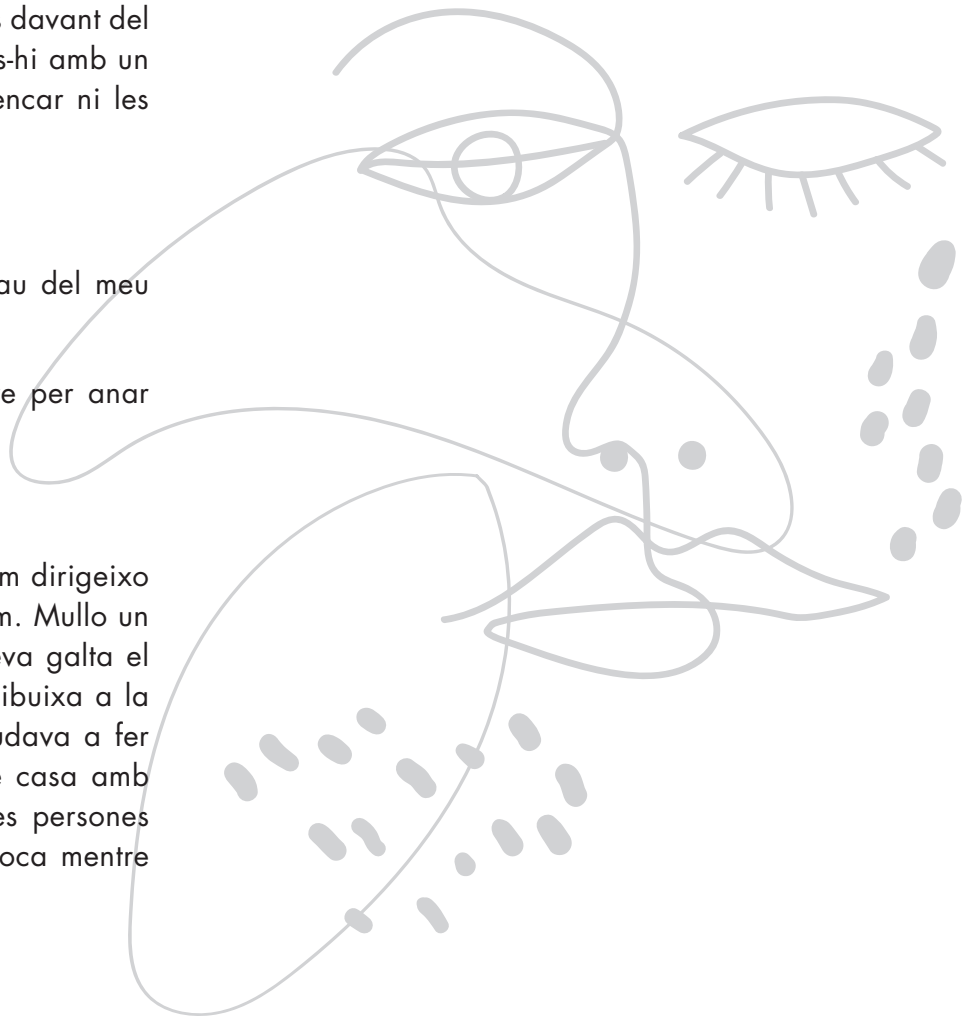
—Sí, he quedat amb la meva mare per anar juntes —responc amb una rialla.

Ell em retorna el somriure.

El telèfon sona. És la meva mare. Em dirigeixo a casa seva i les dues ens preparem. Mullo un dit en pintura lila i dibuixo a la seva galta el símbol de Venus mentre ella me'l dibuixa a la meva, com quan era petita i m'ajudava a fer realitat els meus somnis. Sortim de casa amb una bandera a la motxilla. Algunes persones al veure'ns es porten la mà a la boca mentre

nosaltres somriem. Arribem a una gran plaça on ens esperen moltes com nosaltres. Entre totes elles ens sentim una de sola. Com un oceà format per petites gotes d'aigua.

Som una onada i derrocarem les roques. Mai més una roca ens farà mal, podem ser agressives com el mar en tempesta o acaronar el teu rostre com el sol en un afable dia d'estiu. Al començar a caminar, iniciem els crits. Cridem fins a quedar-nos sense veu, i quan les cordes vocals ens diuen prou, onegem la bandera. Unides farem que el nostre clamor arribi al cel.

La pieza de puzle está en su caja, que para ella es el mundo porque es lo que conoce; sale de su caja con las otras piezas de puzle, que empiezan a ir aquí y allá y a encajar unas con otras. Ve con una sonrisa cómo se hermanan y son colocadas. «El mundo está cambiando rápido», se dice, «y me gusta cómo lo hace porque parece que todo tenga sentido». Junto a ella quedan otras piezas iguales, o más bien parecidas, porque nadie es igual que nadie y ella no se ve igual a ninguna otra, ni siquiera a las que ahora están con ella, que poco a poco se van colocando mientras ella se mira y se gusta y piensa que va a llegar pronto su turno...

Se ha quedado sola la pieza de puzle y se empieza a impacientarse, y ahora se preocupa por ella misma y ya no sonríe porque todas estén en su sitio; siempre que se preocupa se pone negativa y ya no piensa como cuando está contenta. Y parece que le buscan un sitio pero resulta que no es su sitio, y no sabe si es que es el sitio de otra o es que es otra la que está donde ella debería estar.

Siente que la quieren cambiar para que esté en el sitio que no parece corresponderle; y cuando lo intentan le hacen daño y después la dejan sola y tiene pena porque le duele todo y porque ya va pasando demasiado tiempo sin estar con las demás. Pasan los días y parece que se han olvidado de ella, y aunque eso la pone triste, por lo menos ya no intentan cambiarla ni oye más que tendría que ser de otra manera para estar en un sitio que se ve que no es el suyo.

Y oye que la van a devolver y que en su lugar van a traer a otra que ocupará ese hueco que parece que alguien por error creyó que era el suyo, pero no lo era porque es de otra que no es ella, y así parece que se solucione todo, pero no es así porque ella no tiene ese sitio

ni ningún otro con las que eran sus amigas, sus compañeras de caja. Y en el mismo sitio de donde mandaron a la que sí valía para estar en su lugar, piensa ella que solucionarán su problema.

En esas están, discutiendo cuál es su espacio y en qué caja tendría que haber estado realmente; y lo hablan delante de ella como si ella no pudiera oírlos. Pero sí que lo hace, y oye que la van a mandar junto a las piezas de otra caja, que a lo mejor ahí estuvo el problema, y que entonces todo solucionado porque lo que pasó fue que ella y la otra habían cambiado su sitio y que una estaba donde debía estar la otra y al revés...

Y otra vez que ve cómo las que están con ella van a parar a donde les toca y se van colocando, y otra vez ella sonríe, solo que la sonrisa es un poco más pequeña que la otra vez, y además le dura menos porque se siente sola antes, y aunque aún quedan más como ella, ella se preocupa más porque las demás no han pasado lo que ella pasó, y habla con ellas y están tranquilas, porque saben que van a tener su sitio, pero ella se calla, un poco por timidez, y otro poco porque tiene miedo y no quiere que se sepa. Y vuelve a pasarle que se queda la última y piensa que a lo mejor a ella le tienen que pasar cosas así, y que todo le tiene que resultar más difícil que a las demás, y que a lo mejor mañana...

Pero llega mañana y le vuelven a hacer daño al querer cambiarla, y ahora pone menos resistencia y reza en secreto para que el daño sea poco, y que lo da por bueno con tal de que ahora ese sitio que queda por fin sea el suyo; y el daño que sufre en su cuerpo le parece ahora menos doloroso, a lo mejor es porque se va acostumbrando.

Pero en cambio el daño que sufre por dentro, el de la pena, le parece mayor, y piensa que

a ese es más difícil acostumbrarse, o que a lo mejor es que se ha juntado con el de la otra vez, porque ese daño en cambio no se borra y se acumula de una ocasión para otra...

Vuelve a pasar otra vez un tiempo en que no la miran ni la intentan cambiar para ponerla en el único sitio que queda y que se ve que otra vez no es el suyo; vuelve a oír que ha habido un error y que la van a devolver para traer a otra que ocupe el sitio que tampoco le correspondía esta vez.

Y vuelve a oír que hay un problema, pero que se puede solucionar, no cambiándola por otra como la vez anterior sino llevándola a un sitio más pequeño, que a lo mejor es donde tenía que haber estado en un principio. Oye decir que en esos sitios es más fácil que encaje, porque están pensados para que todas se unan más fácilmente.

«Entonces la pieza de puzle se vuelve a animar, ya metida en otra caja, donde las cosas van a resultar más fáciles», piensa.

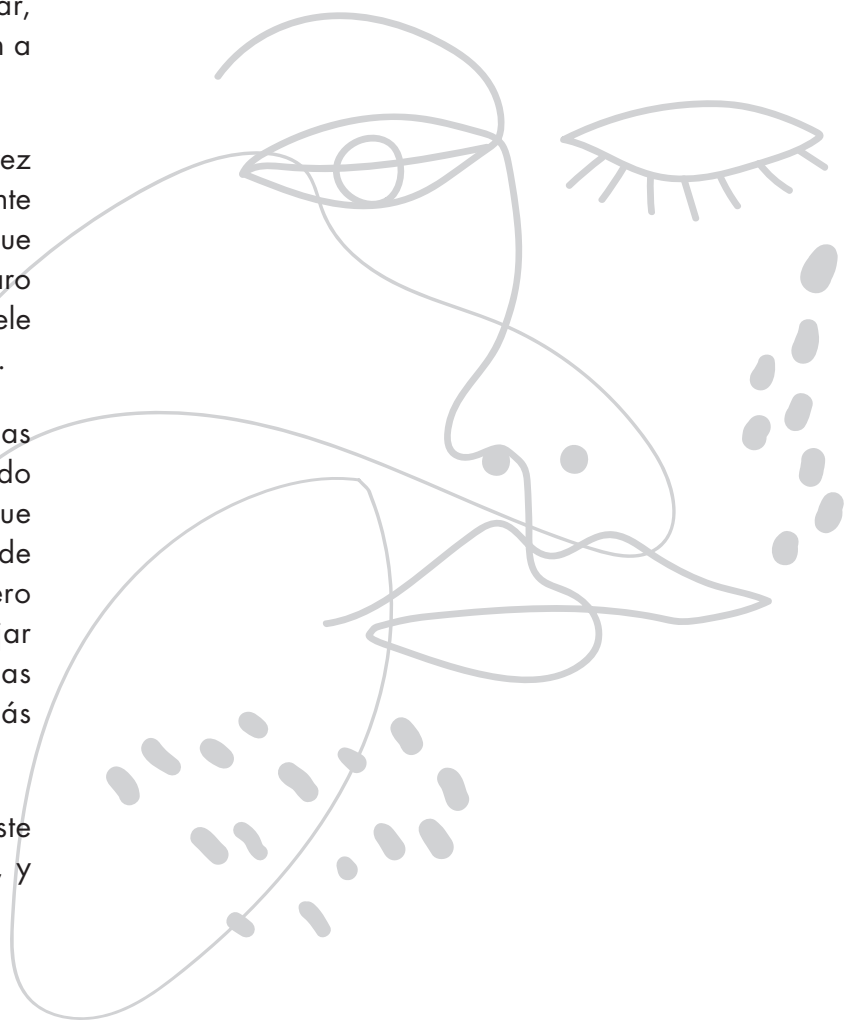
Pero se vuelve a quedar otra vez sola, y esta vez la fuerzan más todavía que las otras, y siente cómo una tarde un puño la golpea para que encaje en un sitio que ella misma ve, más claro que nunca, que no es el suyo. Y aunque le duele el golpe, más grande es la pena que siente.

Y se queda en un rincón más tiempo que las otras veces, y trata de vencer la pena pensando que ese rincón a lo mejor es su sitio, y que puede estar allí, ella sola, mejor que donde la habían querido encajar otras veces. Pero se da cuenta de que ella no puede manejar su alegría o su pena, sino que estas son las que la manejan a ella, y acaba por pasar más tiempo triste.

Un día la sacan de ese rincón que ya era triste porque se había contagiado de su tristeza, y

la vuelven a llevar a donde la habían llevado las otras veces. Como piensa que no las oye, dicen cosas que la entristecen más todavía, y que ella no cree que sean ciertas, como que no hay un sitio para ella, que desde el principio había sido un problema para todos, o que con una sola pieza no se podía hacer nada, que siempre habrían de necesitarse varias, que qué sentido podría tener ella si no podía encajar con otras, si no podían hacerle un hueco...

Ella se quedó pensando en lo que oía, y llegó a sentir tanta pena que se fue partiendo; se sentía romper al tiempo que de verdad se rompía formando otras piezas más pequeñas. Conforme se desgajaba, pensaba con menos claridad y veía que iba a dejar de pensar del todo, pero creía que le valdría la pena porque sus propias piezas sí podrían unirse, y cuando se juntaran volvería a ser ella...

Es va haver de cordar les sabates amb rapidesa per no perdre el cotxe de línia que l'havia de dur a l'escola. La mare l'esperava al costat de la porta amb la motxilla i la bufanda que li havia fet pel seu dotzè aniversari. Uns petons i uns t'estimo abans de tancar la porta i córrer cap a la parada. El mateix cotxe atrotinat amb la tapisseria desgastada i plena d'imperficcions arribà puntual, i quan obriren les portes amb un soroll que feia feredat s'endevinava el conductor d'edat avançada. No va poder evitar somriure per sota el nas tot pensant que deu ser veritat que els textos s'assemblen a les olles, perquè l'home del volant tenia la mateixa aparença de la carraca que conduïa. La seva amiga li va fer senyes amb el braç perquè s'hi acostés i s'assegués al seu costat.

6

—Has estudiat per a l'examen d'història? —va preguntar fluixet l'amiga.

La pregunta li caigué com una gerra d'aigua freda. El dia abans a la tarda, just en tornar de l'escola, la mare li havia baixat de les golfes un llibre molt antic, ple de pols i amb les pàgines engroguides; talment semblava que aquella pols li fes de protecció, així que, curiosament, va haver de passar un drap humit per damunt les tapes dures per poder llegir el títol: Mecanoscrit del segon origen, però ara no en recordava l'autor. Com sempre, la mare li havia fet prometre que no explicaria a ningú que tenien aquell llibre sota el seu sostre. I, com sempre, ella li ho havia promès i repromès. Així que, en lloc d'estudiar revolucions i guerres mundials, la seva ment s'havia centrat a descobrir les aventures de l'Alba i en Dídac, i ja estava impacient per tornar a casa i saber-ne el final, el qual, per res del món, pressentia tràgic. En resum, que entre tantes aventures, l'imminent examen havia quedat guardat dins la motxilla al costat del llibre d'història.

—Una mica, només —va mentir barroerament.

—Don Rodrigo no te'n deixarà passar cap més, si suspens.

Això sí que l'amoïnava. El professor Rodrigo era una mala peça al teler, que no suportava que els seus alumnes no repetissin clericalment les lliçons, i els càstigs que imposava als que no arribaven al 5 podien arribar a ser molt originals; els alumnes més grans juraven que una vegada, a un alumne, el va escarmentar amb el càstig de baquetes, però no era un fet provat científicament. Per la reacció que pogués tenir la seva mare no hi patia gens. Quan li portava algun suspens ni se'l mirava; a vegades ni llegia la nota personalitzada que el professor dedicava a la seva filla: el signava i li feia un petó al clatell.

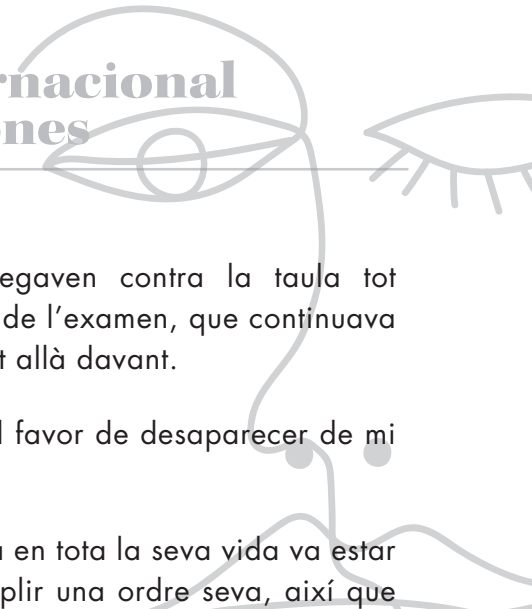
I així van anar passant els anys i, aquell dia assolellat, també els quilòmetres que separaven casa seva de l'escola. Anys enrere havia estat un centre innovador, però ara només era una escola de poble gran que acollia infants i adolescents dels petits pobles del voltant, regentat per monges i alguns professors externs, com el senyor Rodrigo. Res en quedava, del pati amb tarongers i arbustos on s'amagaven les criatures, tot havia estat soterrat sota un feix de ciment.

Va baixar de l'autobús sense gaire esma. Algunes companyes la van saludar efusivament i, amb la seva amiga, van pujar les escales que les portarien fins a la seva classe. Mentre esperaven al passadís que el professor Rodrigo arribés, va dubtar sobre si obria el llibre d'història i intentava empassar-se algunes frases per vomitar-les després sobre el paper. Però el crit d'un noi a l'altre costat del llarg passadís la va distreure de la seva cabòria. No va poder endevinar qui era perquè un grup de companys seus l'envoltaven i li donaven

RELATS DE DONES

20è concurs literari i 3r concurs de còmic

Dia Internacional de les Dones

cops i alguna puntada de peu. Ràpidament, la Ramona, la directora, i sor Àngels van fer-hi acte de presència i, apartant enfurismades, amb crits i grapades violentes, el cercle d'alumnes, van alçar de terra l'agredit i se'l van endur al despatx mentre els que l'havien estat pegant continuaven amb les burles. De sobte, venint d'aquella direcció va aparèixer la Montse, que tenia contactes entre els altres cursos i sempre sabia el que passava, fent grans gesticulacions, i amb una entonació totalment exagerada va comunicar:

—Ahir a la tarda van veure el Ferran agafat de la mà d'un noi de l'escola de l'altre districte.

I tots els que eren presents van fer cares d'esgarrifança i desaprovació.

I així va ser que el senyor Rodrigo va comparèixer i els va prohibir de saber què més havia passat, i sobretot què li passaria a partir d'ara al Ferran. El parell d'hores següents les va passar amb un tros de paper en blanc tacat de preguntes en tinta negra que eren impossibles de desxifrar: dates, noms de reis i reines, batalles i un llarg etcètera de paraules que només creia haver sentit a classe per boca del professor però que li eren impossibles de connectar amb alguna oració per deixar-la escrita. L'examen restava buit davant seu, i el cap, ple de Ferran. El pit li batejava amb força, de ràbia i plor. Plam, les mans del professor Rodrigo van fer-la aterrar de nou al pupitre.

—Mire usted qué bien... Ni una sola frase escrita. ¡Ni siquiera se ha dignado a escribir su nombre!

No va gosar ni alçar la vista. Notava l'aura d'aquell salvatge projectant una barreja d'odi i superioritat cap al seu cos. Amb els crits que feia, veia com les espurnes de la saliva

volaven i espetegaven contra la taula tot mullant el paper de l'examen, que continuava impassible estirat allà davant.

—¡Haga usted el favor de desaparecer de mi vista!

I per una vegada en tota la seva vida va estar contenta de complir una ordre seva, així que es va alçar i va fugir cap al pati tot estirant-se la faldilla de l'uniforme que tant la molestava. Les seves amigues estaven assegudes a la pedra rodona envoltant la Montse, que anava xerrant tot el que sabia de l'afer Ferran; bé, ella deia que ho sabia del cert, però totes estaven convençudes que hi posava més pa que formatge per fer-se la interessant. Des de primera hora del matí que ningú n'havia sabut res, del noi. I els seus companys de classe jugaven a passar-se la pilota com si res. Vint minuts després d'estar escoltant molt i informant-se poc, va sonar la campana que els obligava a tornar a classe.

—Creus que prendran mesures contra ell? — va interrogar-la la seva amiga, compungida, perquè el Ferran era veí seu i el coneixia de sempre.

Com a resposta només va saber arronsar-se d'espatlles i pronunciar un desencantat «esperem que no».

Unes molèsties a la zona baixa de la panxa la van obligar a fer una parada al lavabo i en abaixar-se les calces va admirar una taca roja que les pintava. Sabia, pel que la seva mare li havia explicat, que allò era la menstruació i que era un dels canvis en l'adolescència, que no era res dolent però que si li feia mal hauria de demanar alguna pastilla perquè li calmés el dolor. També li havia parlat de compreses i tampons i copes mensuals. Ara, però, en trobar-se sola davant aquesta circumstància,

tot el que sa mare li havia dit no li solucionava res, volia desfer-se i ser a casa. Sor Carme va trucar a la porta del lavabo, no havia aparegut a classe de costura i les altres noies li havien dit que havia anat al bany. Quan sor Carme va escoltar que li acabava de venir la regla es va posar tan contenta, però tant i tant, que feia esgarrifança. I li va portar una compresa perquè se l'enganxés a les calces tacades.

—Que contenta has d'estar! Ja ets tota una dona! Vine, vine.

La va portar al despatx de la directora, i totes dues van somriure i la van acariciar.

—Ara ja podràs portar nens al món! Que no estàs contenta? És tot un honor ser mare. Ho hauries d'estar festejant.

—Déu ha volgut que tinguis el do d'engrandir la humanitat. Al·leluia!

Però cap mostra de felicitat es va projectar al seu rostre. Els seus ulls estaven clavats en el Ferran, que seia en un racó amb les marques dels cops dibuixades als pòmuls i amb la mirada perduda entre el més enllà i l'infinit. Quan Ramona, la directora, va veure que el mirava, va deixar-li anar un «deixa'l estar, ara t'has de preocupar per tu».

Van trucar a la mare perquè l'anés a buscar, però treballava a la fàbrica fins a mitja tarda i no disposava d'hores extra ni de baixa per un motiu així. La resta del dia la va passar al despatx de la directora, asseguda a l'altra banda de l'habitació, a un metre de distància del Ferran. Només la van fer sortir dues vegades: a l'hora de dinar, mentre totes les amigues no paraven de fer-li preguntes —si li feia mal, si feia fàstic, si havia notat com li baixava, etc.—, i quan el pare del Ferran va anar a recollir son fill. No va poder sentir res del que deien a dins del despatx; només

va veure la cara d'enuig de Ferran pare i les llàgrimes i la derrota en el rostre de Ferran fill. Aquella va ser l'última vegada que els va veure, perquè el Ferran no va aparèixer mai més per l'escola. La seva amiga els va perdre la pista perquè una setmana després la família va fer les maletes i van desaparèixer del poble. Anys després va saber que l'havien internat en un centre psiquiàtric i que havia mort en complir vint-i-cinc anys; alguns asseguraven que havia sigut a causa dels tractaments rebuts, però no es va provar mai científicament.

A primera hora de la tarda, la mare la va anar a buscar a l'escola amb el seu vell cotxe atrotinat, que només rondinava fum. Mentre feien camí cap a casa, va explicar-li que havia suspès l'examen d'història i la mare va riure:

—Ai, filla meva! Hi ha tantes coses molt més importants que el que t'explica el senyor Rodrigo... Una altra història. Una que sí que val la pena perquè sí que és real.

Però veient l'expressió de la seva estimada filla, va afegir-li un «ja t'ho explicaré quan siguis més gran».

Durant la resta de trajecte només van parlar de la menstruació i del que hauria de fer a partir d'ara. Un autèntic malson, pensava la nena. El que sí que no va gosar preguntar-li a la mare era què li podia passar al Ferran, perquè, amb dotze anys a l'esquena i amb totes les monstruositats que havia sentit que els passava als que eren diferents, no tenia prou valor per afrontar-se a la veritat que li narraria sa mare. Així que va preferir callar i fer com tots els altres alumnes de l'escola: deixar que el temps esborrés el record del Ferran.

Es va tancar a la seva habitació a acabar de llegir el Mecanoscrit. Pedrolo, es deia l'autor! I es va enfadar quan el destí dels personatges fou tan agre.

—Mare! Mare! Però quina merda d'història!

—Ja saps que te n'has de cuidar prou, de dir paraulotes. En públic no són ben rebudes, en boca d'una dona.

—És tot tan injust! A la novel·la, a la vida en general...

La mare li va fer una manyaga per tranquil·litzar-la.

—El món no hauria de ser així. Hauria de ser millor. O és que he nascut només per parir fills al món, com afirmen sor Carme i la directora Ramona?

—No, és clar que no.

La mare va pensar-s'ho un moment i va desaparèixer cuina enllà. En va tornar amb un llibre embolicat a les mans i va estendre el braç perquè l'agafés.

—No estava segura de quan seria un bon moment per regalar-te'l, i crec que és aquest.

Es va afanyar a estripar el paper i va sostenir aquell tresor entre les mans i amb la mirada devorant les lletres de la portada. Sobre una fotografia d'una dona amb un fusell a l'esquena i una mirada penetrant, escrit amb lletres negres i grans, hi havia el títol del llibre: *Les filles de les que vam ser*, escrit per una tal Elisenda Ferrer.

—Aquest llibre t'ensenyarà que fa molts anys hi va haver una societat molt més justa que lluitava per unes llibertats que s'anaven conquerint a poc a poc. La meva mare me'l va regalar quan vaig fer quinze anys, i mon àvia li havia regalat a ma mare quan era adolescent, i la mare de mon àvia li havia regalat també a sa filla... Bé, durant anys ha passat per mans de generacions de la nostra

família. Però això, ja ho saps, ha de ser un secret entre tu i jo.

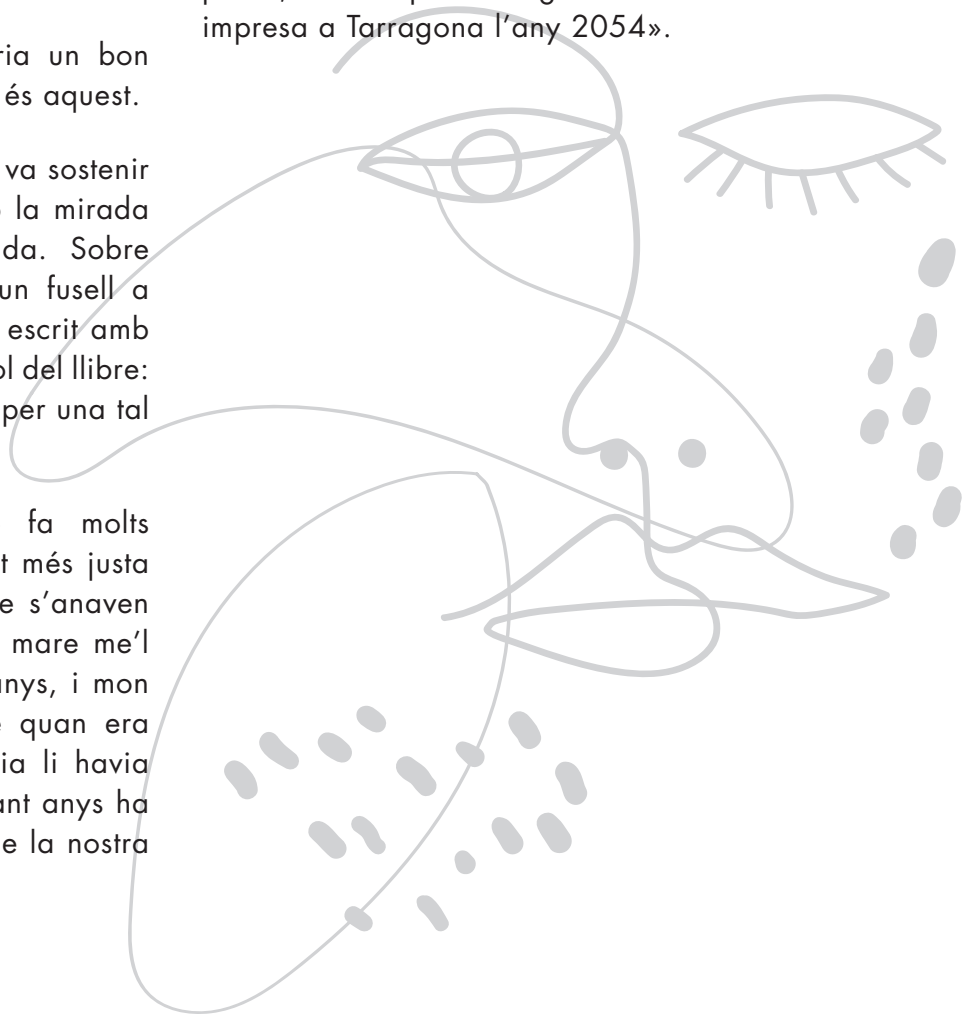
Cinc dies després, ja s'havia llegit tot el llibre, però tenia el cap ple de preguntes:

—Mare, com és que no es va seguir lluitant per aconseguir les millores que es volien? Què va passar perquè tot acabés com està ara?

La mare no tenia totes les respostes, simplement li va respondre:

—Ara ja és igual, el que va passar. Hi ha gent organitzada esperant la millor oportunitat per trencar-ho tot de nou. Cal mirar endavant i estar preparades perquè algun dia ens tornarem a aixecar i llavors sí que no podrem fallar.

Va assentir amb els ulls espurnejants i, després d'un somriure murri, va deixar el llibre sobre la taula del menjador obert per la primera plana, on es podia llegir: «Primera edició impresa a Tarragona l'any 2054».

EL MEU VIATGE AL XILE QUE DESPERTA

Tinc 17 anys vaig néixer a Tarragona. Aquesta és la història d'un viatge molt important per a mi.

El 21 d'octubre de 2019 vaig anar a Xile amb la meva mare i el meu pare per visitar la família.

Vam trobar un país iniciant una revolta social sense precedents: milers de persones reclamant drets tan bàsics que em semblava sorprenent que no els tinguessin, com l'educació, la salut, les pensions... i fins i tot l'aigua potable!

Jo, al principi, no entenia res.

Xile sempre ha estat molt present a les nostres vides. La meva mare va haver de sortir d'allà amb els seus pares quan era molt petita per culpa de la dictadura de Pinochet.

Sé que des d'aleshores, i fins i tot en democràcia, governa a Xile una oligarquia: tot el poder està en mans d'uns pocs privilegiats.

Els primers dies vam anar al sud de Xile, a Concepción, la ciutat del meu pare.

Quan vam arribar, el Govern havia decretat el toc de queda a partir de les 6 de la tarda i estava prohibit sortir al carrer i reunir-se.

Però igualment vam anar a la plaça del barri a protestar amb les veïnes i veïns. Ens va cridar l'atenció que ningú semblava tenir por.

Com que tot estava tancat i tallat, vam poder passar molt temps amb la família.

A les converses vaig sentir que el 1973, després del cop d'estat contra el president Allende, més de tres mil persones van ser assassinades o van desaparèixer, i més de quaranta mil van ser víctimes dels militars.

El meu avi patern va sobreviure a un camp de detenció i tortura. Penso que és molt valent.

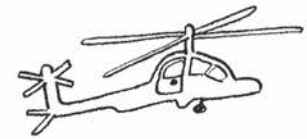

Allà ens vam assabentar que la pujada del bitllet de metro va ser com un llumí que va encendre el foc.

Que el 18 d'octubre de 2019, la gent va sortir al carrer perquè ja no aguantava més els abusos del poder.

I que, com a resposta, el president Piñera va desplegar més de deu mil militars amb tancs i helicòpters.

Malgrat això, hi havia manifestacions massives per tot arreu, amb més de dos milions de persones a tot Xile. La gent demanava viure amb dignitat.

Xile és un dels països més desiguals del món. La dictadura va instaurar, a través del terror, un model neoliberal molt injust, on les empreses privades s'enriqueixen amb les necessitats bàsiques de la gent.

La meva àvia, després de treballar 38 anys, rep una pensió de 180 euros al mes, com la gran majoria de les xilenes i xilens!

Erròniament, la comunitat internacional considera Xile com un país ric i modern, un «oasi» per a la inversió estrangera. Però és tot el contrari.

Aquesta bonança es manté pels baixos salaris i la precarietat laboral.

Vaig llegir que la meitat de la població guanya menys de 485 euros al mes, en un país on els preus són similars als d'Europa i on tots els serveis bàsics estan privatitzats! Que difícil deu ser viure així!

La segona setmana vam anar al nord de Xile a visitar familiars al Valle de Elqui, a prop de La Serena, d'on són els meus avis materns.

Allà tot és molt bonic però ara està tot molt sec. Perquè resulta que el 100% de l'aigua a Xile es troba en mans d'empreses privades.

Xile és l'únic país del món on l'aigua potable no és un bé públic!

Els llacs s'han assecat i la gent no pot gaudir lliurement de l'aigua dels rius.

Allà també vaig veure com la majoria de la gent s'endeuta moltíssim per poder accedir al sistema de salut, que és caríssim. La medicina pública no gaudeix dels mitjans necessaris per cobrir la major part de les malalties.

Els últims 10 dies vam baixar a Santiago, la capital de Xile, on viu la majoria de la família de la meva mare.

Allà vaig passar gairebé tot el temps amb el meu cosí, i les seves amigues i amics.

Diàriament recorriem els 8 quilòmetres de la Alameda fins a arribar a la Plaza Italia, ara anomenada Plaza de la Dignidad, el centre neuràlgic de totes les mobilitzacions.

La majoria de la gent eren joves estudiants; molt importants per al moviment social, perquè no van viure el terror de la dictadura i no tenen por.

Va ser una experiència única per a mi viure en primera persona unes manifestacions històriques de milions de persones, amb pancartes, eslògans, música en viu, espectacles d'art... Em vaig sentir molt emocionada.

Una de les coses més increïbles i inoblidables va ser poder veure en primera persona el paper clau de les dones des del principi d'aquest moviment social.

La manifestació multitudinària del divendres 8 de novembre va ser convocada per col·lectius feministes.

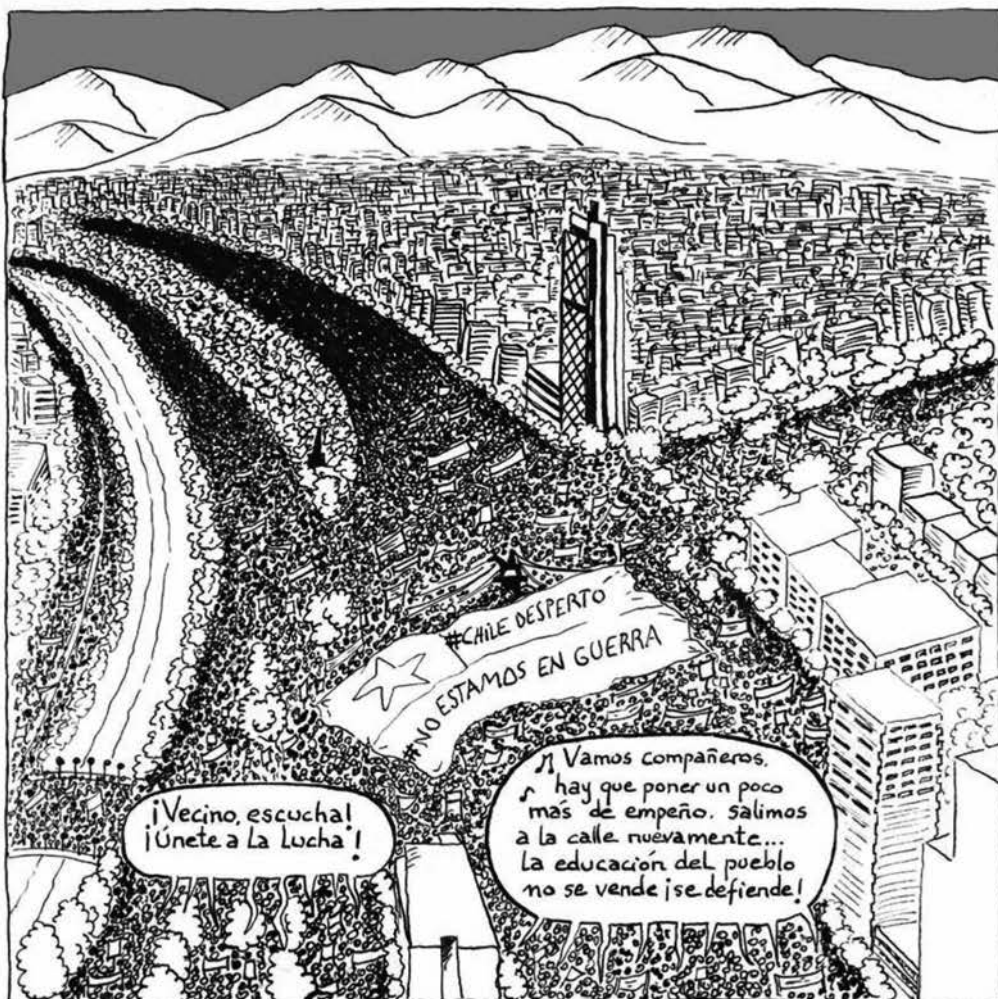
Vaig sumar-me a les centenars de dones cridant «A la segunda fila no volvemos nunca más», i altres consignes denunciant sobretot l'Estat patriarcal i la democràcia no paritària. Quina emoció!

La demanda principal era la d'una nova Constitució – ja que l'actual va ser elaborada en dictadura –, per poder generar tots els canvis polítics necessaris, i en particular eliminar la impunitat actual existent en els casos de violència contra la dona.

Més endavant el col·lectiu Lastesis va atreure milers de dones de totes les edats a la seva performance «El violador eres tu», identificant l'Estat i les institucions com a culpables de la desigualtat de gènere, però jo ja no era a Xile.

Mentre vaig estar a Santiago hi van haver manifestacions diàries de milers de persones, i encara duren ara.

Sempre van ser molt pacífiques i festives.

Malauradament, cada vegada la policia xilena — els Carabineros —, que la gent anomena «pacos», venia amb equip antiavalots a dispersar els manifestants amb moltíssima violència: gasos lacrimògens, aigua amb químics, balins als ulls, detencions il·legals, pallisses, agressions sexuals i verbals...

Jo corria molt, però n'hi havia que es posaven a primera línia a retornar les bombes lacrimògenes; quina gent més valenta!

Hi ha hagut tants casos de violència que aquesta ha estat denunciada com a sistemàtica per organismes internacionals.

Des del començament fins ara hi ha hagut centenars de casos de pèrdua de visió i ferits per culpa de l'impacte de balins de goma i pallisses, així com morts per acció directa de la policia. Però el Govern no ho reconeix.

L'11 de novembre vaig sentir molta pena per haver de tornar a casa. Tinc la sensació que hi ha moltes coses a fer a Xile.

Em vaig sentir molt acollida per la família, que és enorme i ens estima molt. També vaig fer amics fàcilment, vaig conèixer líders estudiantils i vaig assistir a reunions d'organització de les manifestacions.

En definitiva, em vaig sentir part del país i de la seva lluita. Una lluita per acabar amb un sistema que permet que l'1% de la població tingui gairebé el 27% de les riqueses, extraiant els recursos naturals que són de tots, abusant de la majoria de la població i destruint la natura.

Sento que Xile està liderant els canvis socials i de gènere que necessita el món contra les injustícies del sistema capitalista, i d'això n'estic molt orgullosa.

La iniciativa feminista, per exemple, ha tingut ressò a moltes parts del món: a la resta de Llatinoamèrica, Àsia, Àfrica, Oceania, Europa..., i concretament també a Tarragona!

Tant de bo que aquest sigui el començament d'un nou sistema just i digne per a tothom a Xile, i també al món.

En data de presentació d'aquest còmic, hi ha hagut a Xile, des del començament de les protestes l'octubre de 2019, 197 violacions i 520 casos de tortura per part de les forces de l'ordre, 445 mutilacions i lesions oculars, 3.765 ferits als hospitals i 10.365 detinguts, dels quals 1.245 són nenes, nens o adolescents.

